

Advies nr. 3

houdende

“ De procedures van erkenning van de ‘ *excellentienetwerken* ’ en de bepaling van de sleutelacties tot ondersteuning ”.

Dit advies werd uitgewerkt door de WG III ¹, voorgezeten door Professor Dr Jean-Louis VANHERWEGHEM.

1. Doelstellingen

Op initiatief van de Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en overeenkomstig artikel 4, §1 al. 2 van de Ordonnantie van 10 februari 2000 (BS 16.03.2000) wordt het hierna volgend Advies over “ *De procedures van erkenning van de netwerken voor excellentie en de bepaling van de sleutelacties tot ondersteuning* ” uitgevaardigd.

Het betreft het formuleren van een voorstel aan de Brusselse Hoofdstedelijke Regering met het oogmerk “ *excellentienetwerken* ” op wetenschappelijk gebied op te richten.

De doelstellingen ervan luiden als volgt:

- het imago van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als trefpunt van wetenschappen en technologie duidelijk in het licht te stellen;
- de wetenschappelijke onderzoekacties van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de *Europese Onderzoeksruiimte* te integreren; ²
- de verschillende centra voor onderzoek van de universiteiten, van de hogescholen, van de ondernemingen, van de collectieve, privé- en publiekrechtelijke onderzoekcentra alsmede van de groeperingen voor onderzoek van de KMO's aan te sporen tot onderlinge samenwerking;
- de overdracht van vernieuwende know how van de onderzoekenheden naar de economische partners te vergemakkelijken.

2. Memorie van toelichting

2.1. Toen de RWB^{bhg} zijn basisadvies uitbracht, was hij van oordeel dat de noodzaak van een “gewestelijke strategie voor promotie van het onderzoek en de innovatie ” nog versterkt werd door de mondialisering ³ Na een reeks vaststellingen waaruit de paradoxale situatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bleek, concludeerde de RWB^{bhg} dat de “Brusselse paradox ” opgelost moest worden via “ *het in overeenstemming brengen van het rijke aanbod aan nieuwe kennis met ontvangende partijen die in staat blijken deze te gebruiken* ”.⁴

De RWB^{bhg} accentueerde het feit dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over een uitzonderlijk net van kwalitatief ⁵ hoogstaande laboratoria voor onderzoek beschikt en formuleerde de volgende praktische voorstellen ⁶ :

- Het is nodig het gewestelijk imago als intellectueel trefpunt te versterken via de ondersteuning van “ *excellentienetwerken* ”;
- Men dient te streven naar een integratie van het gewestelijk wetenschapsbeleid binnen de *Europese Onderzoeksruiimte*. ⁷ Meer bepaald beweerde de RWB^{bhg} dat “het gewest zijn mogelijkheden i.v.m. innovatie (aanbod) nauwgezet diende te identificeren a.h.v. een internationale expertise die aan een gering aantal netwerken waarvan de kritische draagwijdte en de wetenschappelijke inventiviteit gekend staan, een status van uitmuntendheid zou toekennen. Deze netwerken zouden dan steun ontvangen in de vorm van “ sleutelacties ” die de onderlinge medewerking tussen de universiteiten, de ondernemingen en de collectieve centra, alsook de synergie met de programma’s op nationaal en Europees vlak zouden moeten promoten.”⁸

2.2. In zijn Advies nr. 2 ⁹ sprak de RWB^{bhg} zijn genoegen uit aangaande de uitwerking van een nieuw concept van *Europese Onderzoekruimte* en over het feit dat de structurering van eerstgenoemde zou geschieden rond “ *excellentienetwerken* ” en niet rond “ *uitstekenheidcentra* ”.¹⁰

De RWB^{bhg} opperde niettemin nog de volgende bedenkingen ¹¹ :

- De “ *excellentienetwerken* ” dienden hoofdzakelijk beschouwd te worden als opportuniteiten van samenwerking tussen de universiteiten en de hogescholen, de collectieve- publieke- en privé centra voor onderzoek, daarbij gerekend de onderzoeksgroepen van de KMO’s ;
- De technologische en wetenschappelijke kwaliteiten alsmede de volkomen afstemming op de Europese socio-economische noden moesten in eerste instantie nagestreefd worden en de omvang van de netwerkgroeperingen mochten niet in overweging genomen worden, dit was zeer specifiek toepasselijk op het onderzoek in nieuwe technologieën waarvoor de omvang geen beslissend criterium mocht betekenen. Hoewel de inspanningen overigens geconcentreerd dienden te worden rond bepaalde sterke en goede perspectieven biedende punten en er een kritische massa opgebouwd moest worden, was het niettemin de bedoeling om verspreiding, versnippering en overwichtsituaties te vermijden;
- De structurering in netwerken diende het onderzoek te vergemakkelijken en dit niet te hinderen door een te omslachtig beheer ;
- De netwerken moesten flexibel en dynamisch blijven met het oog op een mogelijke integratie van nieuwe groepen ;
- Het voorstel van netwerkoprichting diende te geschieden via een *bottom up*- dynamiek;
- Het accent moest gelegd worden op netwerken bestaande uit complementaire entiteiten.

Overigens vond de RWB^{bhg} dat de prioritaire onderwerpen van het Europees programma evenwichtig waren en overeenstemden met reële behoeften.

Ter nadere informatie citeren wij deze thema’s :

- Genoom en op de gezondheidssector afgestemde biotechnologie;
- Samenlevingsgerichte informatietechnologie;
- Nanotechnologie en intelligente materialen;

- Luchtvaartkunde en ruimtevaart;
- Voedingszekerheid;
- Duurzame ontwikkeling en planetaire verandering;
- Burgerschap en bestuur binnen de Europese kennissamenleving.

In zijn eerste advies merkte de Raad niettemin op dat wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aanging, de gekozen strategische sectoren niet specifiek en te vaag bepaald waren om prioriteiten te kunnen bepalen.

Wij herhalen nog eens de gekozen sectoren : Informatie- en Communicatietechnologieën; Chemie; Biotechnologieën; Geneesmiddelensector; de toepassingen van informatica in de bouwsector en Elektromechanica en Virtuele Beeldvorming.

Hoewel de aanwezigheid van sterke ondernemingen in Brussel (vb. op gebied van chemie) de reden is geweest van bepaalde keuzen, konden de gekozen domeinen toch veeleer beschouwd worden als “universele polen” dan als specifiek Brusselse polen.

Deze situatie leek gedeeltelijk verklaard te kunnen worden door de geringe informatie m.b.t. het Brussels economisch weefsel en de mogelijkheden tot onderlinge connecties en medewerking tussen enerzijds de in Brussels aanwezig zijnde polen van wetenschappelijk onderzoek en anderzijds de ondernemingen die actief betrokken zouden kunnen worden in de verwerkelijking van samenwerking.”¹²

2.3. In zijn eerste advies stelde de Raad voor om “ de permanente vorming op gebied van nieuwe technologieën te steunen, om de aandacht van de jeugd te vestigen op het belang van wetenschappelijke loopbanen en, meer bepaald, het onderzoek te promoten ”.¹³

Aldus zouden projecten die betrekking hebben op de actie “ jeugd ”¹⁴ geïntegreerd kunnen worden in het programma van een “ netwerk van excellentie ”.

2.4. Anderzijds verheugde de RWB^{bhg} zich over de plannen van de regering om de materiële middelen van het wetenschappelijk onderzoek te verhogen. Dit zou de financiering van nieuwe acties die het voorwerp uitmaken van het huidig advies van de RWB^{bhg} in de hand moeten werken, zonder dat daarbij de overige lopende acties ter ondersteuning van bepaalde projecten voor onderzoek en promotie van prototypes in het gedrang komen.

Een voorzichtige en soepele budgethantering zou nochtans voldoende financiële ruimte moeten vrijhouden om nieuwe projecten buiten de netwerken te kunnen steunen.

2.5. Bijgevolg houdt de RWB^{bhg} de lijn van zijn vorige adviezen aan en stelt hierbij een regeling voor wat betreft financiële steun van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering voor netwerken van onderzoek.

3. Algemene principes

3.1. Filosofie van het project

Op lange termijn bestaat het oogmerk erin, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uit te werken tot een *trefpunt van wetenschappen en technologieën*.

Het “ trefpuntidee ” houdt het idee in van *een coördinatiecentrum van netwerken voor onderzoek*, doch ook dat van *een duidelijker beeld en een versterkte aantrekkingskracht van het gewest t.o.v. de ontwikkeling van onderzoek en economie*.

3.2. Prioritaire oogmerken

Het behoort de Brusselse Hoofdstedelijke Regering toe om de prioritaire oogmerken van haar actie (*top down*) te bepalen. Om de Regering te informeren, formuleert de Raad de volgende overwegingen :

- de oogmerken van het voorstel houden rekening met de oogmerken van de *Europese Onderzoeksruijnte*¹⁵ inzake :

- de toekenning van een beduidende steun aan “ laboratoria van kwalitatief hoogstaand onderzoek ” die zich als kern samenvoegen binnen een “ excellentienetwerk ”.
- een samenwerking tussen ondernemingen en universiteiten die o.m. tot stand komt via een *Begeleidingsforum*.¹⁶

3.3. *Een beduidende financiering*

De in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gevestigde onderzoekseenheden zijn talrijk en van hoog kwalitatief gehalte. Wegens de actuele financieringswijze van het onderzoek (meestal een financiering op contractuele basis m.b.t. welbepaalde projecten) is de situatie van deze onderzoekseenheden thans precair, hetgeen een hinderpaal vormt voor het ontwikkelen van omvangrijkere programma's die nodig zijn om nieuwe toekomstmogelijkheden te openen.

Een aanzienlijke en doorlopende financiering op halflange termijn zou deze laboratoria de nodige stabiliteit waarborgen.

3.4. *Programma's via meerjarenplan en netwerken*

Het kaderprogramma van het voorstel is een meerjarenplan met een maximumduur van 7 jaar, dat vernieuwd kan worden per driejarige periodes + 1 transit- of vernieuwingsjaar (3+3+1). Wil men meer grootschalige projecten de mogelijkheid bieden om vruchten af te werpen, dan is een dergelijke termijn onontbeerlijk, maar impliceert wel een begeleiding van de projecten en een tussentijdse evaluatie als voorwaarden van de verdere financiering van de projecten.

3.5. *Kader van de actie “ Europese Onderzoeksruijnte ” (EOR)*

Het eerste oogmerk bestaat erin het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in te schrijven in het geografisch kader van de *Europese Onderzoeksruijnte* en niet in het nauwer begrensde kader van het 6de KPOTO. Tegelijkertijd dient men nauwgezet te onderzoeken of de opening naar een internationaal partnership wel verenigbaar is met de gewestelijke belangen.

3.6. *Projecten die de vorming integreren*

Onverminderd hun hoofdopdracht op het gebied van onderzoek hebben de netwerken tevens een vormingstaak en dienen deze de belangstelling van het publiek (en in het bijzonder de jeugd) voor wetenschappen en technologieën op te wekken.

4. *Voorwaarden tot erkenning van en toekenning van financiële steun aan netwerken voor onderzoek*

4.1. *Startpunt : financiering en voorwaarden bij de verkiesbaarheid*

De financiering van de netwerken op initiatief van de regering is het startpunt waardoor de regering “via het definiëren van de voorwaarden voor een financiële ondersteuning” een dynamiek van samenwerking tot stand kan brengen tussen de Brusselse instellingen (universiteiten, Hogescholen, collectieve, privé- en Publiekrechtelijke centra van Onderzoek, met daarbij gerekend de groepen van onderzoek van de KMO's) en deze tevens aansporen zich in de *Europese Onderzoeksruijnte* in te schakelen.

Hetzelfde geldt voor de acties en voorlichting i.v.m. wetenschappen en onderzoek naar het jonge publiek toe.

4.2. *Netwerken rond de onderzoeksprogramma's*

Het gaat erom netwerken op te bouwen rond de meerjaren programma's van onderzoek en niet rond de projecten. Deze meerjarenprogramma's dienen geïntegreerd te worden in de thema's van prioritaire acties van de Europese Unie en moeten beantwoorden aan de sociaal-economische belangen van het Gewest.

Aanleunend bij de voorgaande adviezen van de RWB^{bhg} zou de oprichting van netwerken moeten groeien volgens een “ *bottom up* ”-principe en zou de partnershipkeuze begeleid moeten worden met extern deskundig advies.

De baten van het programma voor de sociaal-economische ontwikkeling van het Gewest zou eveneens bevestigd moeten zijn.

Tenslotte zou de begeleiding van het programma moeten voorzien in een evaluatie op vastgestelde termijnen alsook in een opening van de resultaten, in eerste instantie naar de Brusselse ondernemingen en de rechtstreeks betrokken ondernemingen toe, alsmede naar de financiële intermediairs die bereid zijn om startende ondernemingen te steunen.

4.3. *Gestaag groeiende begrotingsmiddelen*

In een eerste fase zou de regering een jaarlijks budget van 12.250.000 € vrij moeten maken, waarmee een financiële steun aan 5 à 7 netwerken mogelijk wordt. Op termijn zouden de materiële middelen waarmee oproepen voor procedures tot kandidaatstelling mogelijk worden van 25.000.000 € tot 37.500.000 € moeten bedragen. Begrijpelijkerwijze dient het programma geleidelijk aan ingezet te worden ten einde rekening te houden met de materiële middelen die door de regering besteed kunnen worden en eveneens met een evaluatie van de eerste opgedane ervaringen.

4.4. *Een begeleidingsforum*

Een “ Begeleidingsforum ” zal de uitwisselingen tussen de onderzoekseenheden en de ondernemingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die hun interesse voor het programma geuit hebben, promoten.

De opdracht van het Begeleidingsforum bestaat erin de onderzoekprogramma's te begeleiden via *ex ante* -, tussentijdse en *ex post*-evaluaties. De leden ervan beschikken over het “recht van eerste weigering ” en zullen als eersten kennis krijgen van nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen.

5. *Praktische bepalingen*

5.1. *Oprichting van een aangepast netwerk rond een meerjarenplan*

Oprichting van aangepaste netwerken (bottom up)

De netwerken rond eenheden voor onderzoek worden opgericht volgens het “ *bottom up* ”-principe rond een meerjarenplan van onderzoek dat vervat is in de *Europese Onderzoeksruimte* en in harmonie met de sociaal-economische en wetenschappelijke behoeften van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Voorwaarden waaraan de netwerken moeten voldoen :

- Het netwerk omvat drie tot zes eenheden van onderzoek die tot minstens drie -verschillende instellingen dienen te behoren.
- Deze instellingen mogen universiteiten, hogescholen, collectieve, privé- of publiekrechtelijke centra voor onderzoek of ondernemingen zijn.
- Het merendeel van de eenheden van onderzoek dient gevestigd te zijn in Brussel.
- De onderzoekseenheid die met de promotie en de coördinatie van het meerjarenprogramma belast is, dient haar zetel in Brussel te hebben.
- De overige onderzoekseenheden kunnen in een ander gewest van het land gevestigd zijn of deel uitmaken van een andere staat van Europa dat ingeschreven is in de *Europese Onderzoeksruimte*.
- De kandidaatstelling van het netwerk moet gesteund zijn door minstens twee ondernemingen, waarvan minstens één Brusselse onderneming, die bevestigen dat het programma in het belang is van de economische ontwikkeling van het gewest.
- Het netwerk dient structuren te integreren op het gebied van vorming en voorlichtingsacties i.v.m. wetenschappen en technologieën naar het jonge publiek toe.

5.2. Financiering van de netwerken

De te plannen financiering zou geraamd moeten worden op ongeveer 375.000 € per jaar en per eenheid uit een netwerk. Dit bedrag moet beschouwd worden als een maatstaf. Een netwerk van drie tot zes eenheden zou bijgevolg een gemiddelde financiering van 1.125.000 € tot 2.250.000 € per netwerk en per jaar vereisen. Men moet er evenwel rekening mee houden dat de financiering van het ene netwerk van het andere kan verschillen en aangepast dient te zijn aan het meerjarenprogramma.

De reële financiering zal vastgesteld worden in functie van het bedrag aangevraagd door het netwerk bij het indienen van zijn kandidatuur en na de “*ex ante*”-evaluatie.

Het gesubsidieerd gedeelte van elk van de eenheden van het netwerk kan dan ook verschillen naargelang van het programma en van de bijdrage van elk deel ervan aan het programma.

Als het programma belovend is of ingeval van hoogdringendheid moeten de materiële middelen verhoogd kunnen worden. Nadat tussentijdse evaluaties gehouden zijn, moeten de materiële middelen gecorrigeerd kunnen worden.

Tijdens de beginfase en naargelang van de kostprijs per netwerk, zouden vijf tot acht netwerken opgericht kunnen worden met een jaarlijkse begroting van 12.250.000 €.

Een gestage vermeerdering van de materiële middelen, bijvoorbeeld 5.000.000 € om de twee jaar en drie maal, voor een globale begroting van ongeveer 275.000.000 € zou de mogelijkheid openen om, om de twee à drie jaar een oproep tot kandidaturen te richten en 2 à 3 nieuwe programma's te starten na elke nieuwe oproep.

De financiële steun aan een netwerk zou drie jaar bestrijken en zou één maal vernieuwd kunnen worden met daarbij komend, een mogelijke financiering voor een zevende overgangs- of conversiejaar.

De mogelijke hernieuwing zou uiteraard gebonden zijn aan een positieve *tussentijdse evaluatie*.

De financiering zou de administratiekosten kunnen dekken, namelijk de kosten die gepaard gaan met de coördinatiewerkzaamheden binnen het netwerk,¹⁷ de personeelskosten, de uitrustingskosten en werkingskosten voor het onderzoek.

Er zou een zekere flexibiliteit nagestreefd moeten worden tussen de verschillende begrotingsposten.

5.3. Selectieprocedures

5.3.1. Oproep tot kandidaatstellingen en verkiesbaarheid

Er zal een oproep tot kandidaturen gestart worden (“*bottom up*”)

Mogelijke voorwaarden van verkiesbaarheid kunnen zijn :

- Een structuur van het netwerk zoals deze bepaald werd in punt 5.1 ;
- Elementen van de complementariteit tussen de samenwerkende eenheden binnen een groep kunnen aantonen;
- De steun van minimum twee ondernemingen, waarvan minstens een onderneming uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest welke zich bereid verklaart om mee te werken aan het “*Begeleidingsforum*” van het netwerk ;
- Een meerjaren programma van onderzoek dat past in de *Europese Onderzoeksruimte* en dat samenvloeit met de sociaal-economische en wetenschappelijke behoeften van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ;
- Een deel van het programma gewijd aan vorming en (voorlichtingsacties m.b.t. de wetenschappen naar de jongeren toe ;

- Vaststelling van te bereiken oogmerken op 3 en 6 jaar in termen van :
  - Wetenschappelijke publicaties en/of octrooi(en)aanvraag ;
  - Toepassing van bepaalde ontwikkelingen binnen enkele bestaande -ondernemingen en, zo nodig, oprichting van nieuwe ondernemingen ;
  - Partnership met de ondernemingen (aard en aantal) ;
  - Gegeven opleidingen ;
  - Informatieacties over wetenschappelijk onderzoek ;
- De gevraagde financiering en de rechtvaardiging ervan in de hierboven bepaalde begrotingsbeperkingen ;
- De bepaling van het engagement waarmee elke eenheid van het netwerk zich met het meerjaren programma verbindt alsmede de financiële verdeling onder alle eenheden ervan ;
- De instemming met de evaluatiecriteria gebonden aan de aanvraag tot vernieuwing van de financiering (zie infra punt 7.1).

5.3.2. *Selectie via evaluatie ex ante*

Onder de netwerken die zich kandidaat stellen, berust de keuze bij de regering op voorstel van de RWB^{bhg}.

Deze brengt een voorstel van evaluatie *ex ante* uit op de volgende basis :

- een extern deskundig onderzoek;
- het advies van de ondernemingen die de kandidaatstelling van het netwerk steunen.

Het extern deskundig onderzoek – keuze en opdrachten van de deskundigen

De externe deskundigen, 5 in aantal, worden blindelings gekozen uit een lijst die door de netwerken voorgesteld wordt (peer review). De deskundigen zullen hun advies over de volgende punten formuleren :

- de wetenschappelijke waarde van de groepen die zich kandidaat stellen, voornamelijk op de basis van hun publicaties en /of octrooiaanvragen ;
- de pertinentie van de voorgestelde oogmerken ;
- de evaluatiecriteria ;
- en op de complementariteit van de partners.

Het advies van het begeleidingsforum

Het advies van de ondernemingen die de kandidaatstelling van het netwerk steunen, zal hoofdzakelijk betrekking hebben op het belang van het programma t.o.v. de sociaal-economische ontwikkeling van het Gewest.

6. *Begeleiding en opvolging van het meerjarig programma*

6.1. *Follow-upcomité*

De opvolging van het meerjarig programma werd verwezenlijkt door een follow-upcomité, samengesteld uit:

- de vertegenwoordiger van de verantwoordelijke Minister;
- de vertegenwoordiger van het bestuur belast met de financiële controle;
- vier leden, aangesteld door de RWB^{bhg}, en in zijn schoot,
- de coördinator van het programma, op adviserende basis

6.2. Het “ begeleidingsforum ”

6.2.1. Samenstelling

Een “ begeleidingsforum ” wordt per meerjarig programma opgericht. De kernactiviteit van de coördinatie heeft plaats in Brussel. Het is echter niet enkel aan de Brusselse deelnemers voorbehouden.

Het is samengesteld uit afgevaardigden aangewezen door de ondernemingen die zich hebben doen kennen bij de oproep tot kandidaten (punt 5.3.1), en waarvan er minstens één in Brussel gevestigd is. De aangestelde afgevaardigden zullen bij voorkeur verantwoordelijken zijn voor het onderzoeks-, ontwikkelings- en innovatiebeleid.

Andere ondernemingen met interesse voor het programma kunnen aangesteld worden naar aanleiding van een oproep tot kandidaten onder de in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gevestigde ondernemingen.

Zodra het netwerk door de regering erkend is, zullen de ondernemingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest erover worden ingelicht, alsmede over de samenstelling van zijn teams en over het onderzoeksprogramma dat het nastreeft, zonder afbreuk te doen aan de regels van de vertrouwelijkheid.

6.2.2. De begeleidingsopdracht en de toegangsprijs.

1- De opdracht

De ondernemingen die toetreden tot het “ begeleidingsforum ” van het netwerk zullen als eerste inzage krijgen van de gedetailleerde verslagen, die zijn opgesteld na het verstrijken van het tweede en van het vijfde jaar, en van het eindverslag, overeenkomstig de aan de vertrouwelijkheid verbonden regels.

Zij zullen een “ recht van eerste weigering ” kunnen uitoefenen.¹⁰

Zij zullen ook een advies kunnen uitbrengen over het belang, volgens hen, van het gerealiseerd programma en voorstellen naar voren brengen.

2- Toegangsprijs

De deelname van een onderneming aan het “ begeleidingsforum ” impliceert voor de onderneming haar aanvaarding van een financiële bijdrage aan de werking van het netwerk.

Deze bijdrage kan 625 € voor de kleine en middelmatige ondernemingen (KMO's)¹⁸ en 1.250 € voor de grote ondernemingen bedragen.

7. Evaluatieprocedures

7.1. Tussentijdse evaluaties en verslagen

7.1.1. Jaarlijks verslag aan het Follow-upComité

De coördinator van het netwerk stelt jaarlijks een omstandig geschreven en mondeling verslag voor aan het *follow-upcomité*. Dit verslag moet vooral de gegrondheid der uitgaven staven ten opzichte van het vooropgesteld programma en de vordering van dit laatste.

7.1.2. Tussentijdse evaluaties

De coördinator stelt een gedetailleerd geschreven en mondeling verslag op na het verstrijken van het tweede en van het vijfde jaar. Dit verslag wordt voor het einde van de eerste maand van het derde en

van het zesde jaar van het programma overgemaakt. Dit gedetailleerd verslag moet de verwezenlijking van het programma verduidelijken ten opzichte van de in de akte van kandidatuur voorziene doelstellingen.

Dit verslag wordt voorgelegd aan het advies der internationale deskundigen, zo mogelijk van deze die hebben bijgedragen tot de selectie van het programma per evaluatie *ex ante*.

Het wordt ook voorgelegd aan het advies van het “ *Begeleidingsforum* ” van het netwerk.

7.1.3. Eindverslag

De coördinator stelt een eindverslag of evaluatie *ex post* voor in de loop van het zevende jaar. Dit eindverslag wordt overgemaakt aan de internationale deskundigen die hebben bijgedragen tot de selectie van het programma, en, in voorkomend geval, tot de tussentijdse evaluatie. Verder wordt het aan het “ *Begeleidingsforum* ” overgemaakt.

7.2. Doelstellingen van de evaluaties

De evaluatie van het programma is dus formeel gerealiseerd gedurende het derde en het zesde jaar.

1.- de evaluatie in de loop van het derde jaar dient te beslissen of het programma na het verstrijken van de eerste drie jaren moet worden vernieuwd.

2.- de evaluatie in de loop van het zesde jaar streeft de toekenning van een zevende financieringsjaar na, wat het netwerk, als zodanig of gewijzigd, toelaat zich opnieuw kandidaat te stellen voor een meerjarig onderzoeksprogramma. In geval van positieve evaluatie na het zesde jaar, zal het zevende jaar een “ overgangsjaar ” zijn, dat kan gewijd worden aan een nieuwe kandidatuur.

7.3. Vernieuwingsprocedure van het meerjarig programma

Betrokken vernieuwing wordt beslist door de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op grond van en advies van de RWBG

De RWB^{bhg} adviseert op basis van:

- het voorstel van het door hem opgerichte follow-upcomité,
- de adviezen van de internationale deskundigen, zo mogelijk van deze die hebben bijgedragen tot de keuze van het netwerk, (*ex ante*)
- het advies van het “ *Begeleidingsforum* ”

De evaluatie zal gegrond zijn op de vordering van de realisatie van het meerjarig programma ten opzichte van de vastgelegde doelstellingen. Vooral: het aantal wetenschappelijke publicaties, het neerleggen van brevetten, de toepassing van bepaalde reeds gerealiseerde vooruitgangen binnen bestaande ondernemingen, des gevallend, de oprichting van nieuwe ondernemingen, de aard en het aantal partnerships met de ondernemingen; het aantal verstrekte opleidingen, de aard van de sensibiliseringsacties voor de wetenschap.

In de loop van het zevende jaar wordt de laatste financieringsschijf slechts toegekend na de afgifte van het omstandig eindverslag van het programma en zijn verwezenlijkingen, (evaluatie *ex post*).

7.4 - Bilaterale overeenkomsten

Een bilaterale overeenkomst zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest binden aan het netwerk dat, buiten de bovenvermelde wederzijdse verplichtingen, de modaliteiten van het intellectuele eigendom, van de vertrouwelijkheid en van de verdeling van mogelijke *royalties* zou moeten voorzien.

Deze *ad hoc* overeenkomsten zouden moeten stellen dat de *background knowledge* van de partners hun eigendom blijft.

Nota's

¹ De samenstelling van WG III is weergegeven in bijlage 5.6, in de inleiding van de beknopte inhoud van de werken van de werkgroepen.

² Het nieuw concept van *Europees Netwerk van Onderzoek*, reeds in januari 2000 door de Commissie voorgesteld en ondertekend tijdens de Europese bijeenkomst te Lissabon, is thans het referentiekader van de kwesties van het beleid van onderzoek in Europa.

³ Advies nr 1 van de Raad van Wetenschappelijk Beleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 26 februari 2001 met betrekking tot "De stimulering, het beheer, de administratie en de controle van de bij toepassing van het beleid inzake Onderzoek en Innovatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gevoerde acties", Hoofdstuk 2, § 2.5.

⁴ In Advies nr 1, hoofdstuk 4.

⁵ In Advies nr 1, hoofdstuk 3, § 3.1.

⁶ In Advies nr 1, hoofdstuk 4, §4.0.

⁷ De drie hoofdassen van de verwezenlijking van de Europese Onderzoeksruimte die een concordantie tussen de EOR en het 6de KPOTO inhoudt, zijn de integratie van het onderzoek in de domeinen die als prioritair geacht worden, de structurering van de Europese Ruimte van Onderzoek door rekening te houden met een tweede hoofdblok van onderzoek van de EOR (onderzoek en innovatie, human resources en mobiliteit van onderzoekers, infrastructuren van onderzoek, de verhouding tussen wetenschappen en samenleving) en de versterking van de fundamenteen van de *Europese Onderzoeksruimte* (waarvan de werken teneinde de doelstellingen van de ERO te bereiken inzake de *benchmarking* van het beleid van onderzoek en vernieuwing, bijkartstelling van uitmuntendheid en obstakels tot mobiliteit, werkzaamheden m.b.t. prospectieve, statistiek en indicatoren...). In Ref. document Commissie (2001) 94 slot, 2001/0053 (COD), 2001-0054 (CNS) Brussel 21.2.2001, p.2 à 10 (*Ref/ RWBbhg^{bhs} /01/05*).

⁸ In Advies nr 1, hoofdstuk 4, §4.3.

⁹ Advies nr 2 van de Raad van Wetenschappelijk Beleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 29 mei 2001 m.b.t. het "Voorstel van beslissing van het Europees Parlement en van de Raad m.b.t. het meerjaren kaderprogramma 2002-2006 van de Europese Commissie voor acties van onderzoek, van technologische ontwikkeling en demonstratie met het oog op de steunverlening aan de verwezenlijking van de Europese Onderzoeksruimte".

"Voorstel van beslissing van de Raad m.b.t. het meerjaren kaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor Kernenergie (EURATOM) voor werkzaamheden van onderzoek en onderricht met het oog op de steunverlening tot verwezenlijking van de "Europese Ruimte van Onderzoek" voorgesteld door de Europese Commissie", document Commissie (2001) 94 slot, 2001/0053 (COD), 2001/0054 (CNS), Brussel, 21.2.2001 (*Ref/ RWBbhgBHG /01/05*).

¹⁰ De drie instrumenten die de integratie van het onderzoek binnen de EOR in de hand zouden werken zijn de netwerken van excellentie, de geïntegreerde projecten en de medewerking van de Europese Unie aan in verscheidene Lidstaten uitgevoerde programma's volgens de titel van artikel 169 van het Verdrag van de Europese Unie. Ref. document Commissie (2001) 94 slot, 2001/0053 (COD), 2001/0054 (CNS), Brussel, 21.2.2001, blz. 6 (*Ref/RWB^{bhg} /01/05*).

¹¹ In Advies nr 2, hoofdstuk 1, § 1.1.

¹² In Advies nr 1, hoofdstuk 3, § 3.5.

¹³ In Advies nr 1, hoofdstuk 4, §4.6.

¹⁴ In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft de actie "jeugd" de bedoeling de belangstelling van de jongeren voor wetenschappen en onderzoek op te wekken via het opzetten van contacten tussen jongeren en de wetenschappelijke wereld in brede zin (onderneming, universiteiten, scholen...).

¹⁵ De EOR of "*Europese Onderzoeksruimte*" is het referentiekader van kwesties van onderzoeksbeleid in Europa als factor van economische groei en ontwikkeling van de kennis maatschappij, sleutels tot vernieuwing, van competitiviteit en tewerkstelling, van een duurzame economische groei en van sociale cohesie.

¹⁶ De opdracht van het "*Begeleidingsforum*" wordt nader bepaald in hoofdstuk 6 §6.2, blz. 14 van dit Advies.

¹⁷ COST (of de networks of excellence voorzien voor het 6de KPOTO) zet aan tot het werken via het netwerk op basis van een financiële deelname van 20% om de werkings- en coördinatiekosten te dekken, wat kan leiden tot een samenwerking binnen in het netwerk.

¹⁸ Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen van 30 april 1996, Nr. L107/4 tot 9, AANBEVELING VAN DE COMMISSIE van 3 april 1996, betreffende de definitie van kleine en middelgrote ondernemingen, (Doc. 98/280/CE) bijlage L.107/8, artikel 1, welk de kleine en middelgrote ondernemingen volgens volgende criteria definieert :

De KMO's zijn ondernemingen die minder dan 250 personen voor de middelgrote ondernemingen (minder dan 50 personen voor de kleine ondernemingen) tewerkstellen, wiens jaarlijks omzetcijfer de 40 miljoen € of wiens volledige jaarlijkse balans de 27 miljoen € niet overschrijdt, (voor de kleine ondernemingen , een jaarlijkse omzet van maximum 7 miljoen € en een totale jaarlijkse balans van 5 miljoen €). Daarenboven moeten zij het onafhankelijkheids criterium naleven, met name niet in het bezit zijn ten belope van 25% of meer van het kapitaal of van de stemrechten van één of meerdere ondernemingen die niet overeenstemmen met deze definitie van een KMO, een kleine of een middelgrote onderneming naar gelang het geval, behalve de uitzonderingen.